

Kako do odločitve?

Za ekološko kmetovanje se mora odločiti vsak gospodar sam. Odločitev za ekološko kmetovanje ni preprosta in je odločitev celotne družine.

Svetovalci kmetijske svetovalne službe tesno sodelujejo z ekološkimi kmeti in tudi tistimi, ki bi to želeli postati. Za prve informacije se obrnite na koordinatorske za ekološko kmetijstvo na vašem kmetijsko gozdarskem zavodu. Pogovorite se z njim in pretehtajte argumente za in proti odločitvi. Pri tem naj vam pomaga tudi terenski svetovalec, ki vašo kmetijo dobro pozna. S svetovalci pretehtajte tudi finančni učinek preusmeritve. Če se boste za ekološko kmetovanje odločili, vam bodo svetovalci pomagali pripraviti načrt preusmeritve, ki je osnova za uspešno uvajanje ekološkega načina kmetovanja. Na kmetijsko gozdarskih zavodih pripravljajo tudi osnovna in nadaljevalna izobraževanja za ekološke kmete. Spoznajte ekološke kmete v okolici in se seznanite s prakso ekološkega kmetijstva. Znanje in izkušnje lahko pridobite tudi v združenjih ekoloških kmetov in pri nekaterih nevladnih organizacijah, ki podpirajo ekološko kmetijstvo. Spoznajte delo organizacij za kontrolo in certificiranje in se odločite, kateri od štirih v Sloveniji priznanih organizacij boste zaupali kontrolo svojega dela.

Organizacije za kontrolo in certificiranje:

Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (skrajšano ime: KON-CERT)

Vinarska u. 14, 2000 Maribor, tel.: 02 228 49 31
Šifra: SI-EKO-001

Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru za tehnično preizkušanje in analiziranje (skrajšano ime: IKC - Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM)

Pivola 8, 2311 Hoče, tel.: 02 613 08 31
Šifra: SI-EKO-002

Bureau Veritas d. o. o.

Linhartova 49a, 1000 Ljubljana, tel.: 01 475 76 61
Šifra: SI-EKO-003

TUV SUD Sava d. o. o.

Stoženska ulica 2, 1000 Ljubljana, Tel.: 01 300 61 30
Šifra: SI-EKO-004

Svetovalci koordinatorski za ekološko kmetovanje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Igor Hrovatič – koordinator, Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01 513 66 94, igor.hrovatic@kgzs.si

KGZS Zavod Celje, **Mitja Zupančič**, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje, tel.: 03 425 55 13, mitja.zupancic@ce.kgzs.si

KGZS Zavod Kranj, **Marija Kalan**, Cesta Iva Slavca 1, 4000 Kranj, tel.: 04 280 46 32, marija.kalan@kr.kgzs.si

KGZS Zavod Ljubljana, **Vladka Turk Mate**, Škrabčev trg 19, 1310 Ribnica, tel.: 01 837 32 54, vladka.turk-mate@lj.kgzs.si

KGZS Zavod Maribor, **Martina Gomzi**, Vinarska 14, 2000 Maribor, tel.: 02 228 49 19, martina.ploi@kmetijski-zavod.si, tamara.korosec@kmetijski-zavod.si

KGZS Zavod Murska Sobota, **Alojz Topolovec**, Partizanska cesta 23, 9250 Gornja Radgona, tel.: 02 569 81 36, alozj.topolovec@gov.si

KGZS Zavod Nova Gorica, **Bogdan Črv**, Rutarjeva 35, 5220 Tolmin, tel.: 05 388 42 81, bogdan.crv@go.kgzs.si

KGZS Zavod Novo mesto, **Mateja Strgulec**, Šmihelska 14, 8000 Novo mesto, tel.: 07 373 05 76, mateja.strgulec@kgzs-zavodnm.si

KGZS Zavod Ptuj, **Darja Artenjak**, Ormoška cesta 28, 2250 Ptuj, tel.: 02 749 36 29, darja.artenjak@kgzs-ptuj.si

Izdalo: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ljubljana
Leto izdaje: 2019
Pripravili: dr. Janko Rode in Anton Jagodic, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Posodobili: Igor Hrovatič - KGZS in MKGP

Za vsebino zbirke so odgovorni navedeni avtorji. Organ upravljanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

EKOLOŠKO KMETIJSTVO

Katere zahteve moramo upoštevati, da lahko pridelke prodajamo kot ekološke?

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

KAJ JE EKOLOŠKO KMETIJSTVO?

Ekološko kmetovanje je način pridelave in reje, ki zagotavlja sveža, okusna in pristna lokalno pridelana živila. Pri ekološkem kmetovanju gre za spoštovanje naravnih življenjskih ciklov in pridelovanje kmetijskih pridelkov v sozvočju z naravo oziroma za pridelovanje živil z najmanjšim možnim negativnim vplivom na okolje. Ekološko kmetijstvo ohranja raznolikost živega sveta in zagotavlja trajnostno rabo naravnih virov. Tako kmetovanje je zato sprejemljivo tudi na vodovarstvenih območjih.

Pri ekološkem kmetijstvu rodovitnost tal ohranjajo s kolobarjenjem. Za gnojenje uporabljajo lokalno dostopna organska gnojila, kot sta hlevski gnoj in kompost. Za preprečevanje bolezní uporabljajo krepilne snovi, ki izboljšajo odpornost rastlin. Gojenje ali uporaba gensko spremenjenih organizmov nista dovoljena. Omejena je uporaba pesticidov, mineralnih gnojil, antibiotikov, živilskih in pomožnih tehnoloških dodatkov. Reja domačih živalí poteka v skladu z njihovimi življenjskimi potrebami, v prosti reji in s krmo iz ekološke pridelave. Izbor rastlin in živalí je skrben in obsega organizme, odporne proti boleznim in prilagojene lokalnemu okolju.

KAKO JE UREJENO EKOLOŠKO KMETIJSTVO?

Ekološko kmetovanje je urejeno z evropskimi uredbami: Uredba 834/2007/ES, Uredba 889/2008/ES in Uredba 1235/2008/ES z vsemi dopolnitvami, ki veljajo po vsej Evropski skupnosti. Države članice lahko do neke mere upoštevajo svoje posebnosti, zato lahko sprejmejo tudi nacionalne predpise - v Sloveniji je tak predpis Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil (Uradni list RS, št. 72/2018, 17/2019-popr.). Nad izvajanjem predpisanih postopkov bdijo organizacije za kontrolo in certificiranje, ki z izdajo certifikata potrošnikom zagotavljajo pristnost ekoloških živil.

PREUSMERITEV KMETIJE

Da kmetija dobi status »ekološki«, mineta najmanj dve oziroma minejo tri sezone. V tem času se prilagodi način kmetovanja in vzpostavi nov način gospodarjenja. Status pridelkov se po obdobju preusmeritve spremeni iz konvencionalnega v ekološki. Prvo leto so pridelki še konvencionalni, drugo leto jih označujemo »iz preusmeritve« in tretje leto pridobijo status »ekološki«. Za enoletne nasade traja obdobje preusmeritve najmanj dve leti in najmanj tri leta za trajne nasade. Za preusmeritev kmetije gospodar ob pomoči svetovalcev pripravi Načrt preusmeritve.

KAJ SE PRIČAKUJE OD EKOLOŠKEGA KMETA?

Od ekološkega kmeta se pričakuje, da na kmetiji gospodari v skladu s predpisi, ki določajo, da:

- morajo biti s kmetije odstranjena vsa mineralna gnojila in konvencionalna krma,
- vodi evidenco del in hrani dokazila za vse postopke (računi, embalaža in drugo),
- vzpostavi kolobar in na druge načine zagotovi rodovitnost tal,
- v pridelavi uporablja le organska gnojila in dovoljena sredstva za krepitev in zaščito rastlin,
- zagotovi, da je reja živalí v skladu z njihovimi potrebami (npr.: prosta reja za govedo),
- predelavo živil izvaja po pravilih in zagotavlja, da so poti konvencionalnih in ekoloških živil ločene.

REJA ŽIVALI

Prosta reja je v ekološkem kmetijstvu predpisana kot najprimernejša oblika reje govedi. Z upoštevanjem podnebnih, geografskih ali strukturnih težav slovenskih ekoloških kmetov je pri nas izjemoma še naprej dovoljeno privezovati živali na malih kmetijskih gospodarstvih, ki redijo do 20 GVŽ, pod pogojem, da je v pašni dobi zagotovljen dostop do pašnikov in da je v času, ko paša ni mogoča, vsaj dvakrat tedensko zagotovljen dostop do površin na prostem (izpust). Za oceno primernosti take reje morajo upoštevati indeks ustreznosti reje živalí (IURŽ). Priporočilo je, da se tudi manjše kmetije čim prej preusmerijo v prosto rejo.

UPORABA EKOLOŠKEGA SEMENA, SEMENKEGA KROMPIRJA IN VEGETATIVNEGA RAZMNOŽEVALNEGA MATERIALA

V ekološkem kmetijstvu je obvezna uporaba ekološko pridelanega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala. Iskanje razpoložljivega semenskega materiala omogoča podatkovna zbirka sort rastlin, ki je dostopna na spletni strani MKGP. V izjemnih primerih, kadar ekološkega semena ni na razpolago, so dovoljene izjeme, ki jih odobrijo organizacije za kontrolo in certificiranje.

KAKO DRŽAVA PODPIRA EKOLOŠKE KMETE?

Slovenija že vse od vstopa v EU izdatno podpira ekološko kmetovanje. V zadnjem obdobju predvsem preko ukrepa Ekološko kmetovanje v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 (PRP 2014 - 2020). V okviru ukrepa Ekološko kmetovanje imamo dve ločeni vrsti plačil: plačilo dobi tako pridelovalec, ki je že pridobil ekološki certifikat kot tudi tisti, ki je še v preusmerjanju v ekološko kmetovanje.

V okviru PRP 2014-2020 so za ekološko kmetovanje na voljo ločene podpore za preusmerjanje in izvajanje za naslednje vrste rabe:

- njive - poljščine,
- vrtnine na prostem in v zavarovanih prostorih,
- oljčniki in drugi nasadi sadovnjakov,
- travniški visokodebelni sadovnjaki,
- vinogradi, hmeljišča, drevesnice,
- trajno travinje,
- ekološko čebelarjenje,
- ekološka pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin (poljščine, krmne rastline, vrtnine).

MKGP podpira ekološke pridelovalce in predelovalce tudi preko drugih ukrepov PRP 2014 - 2020, kjer dobijo ekološki pridelovalci dodatne točke na javnih razpisih.

Svetovalci kmetijske svetovalne službe vam bodo pomagali narediti potreben poslovni načrt, pomagali urediti dokumente in izpolniti prijavo na razpis.

Kdaj so pridelki ekološki?

Organizacija za kontrolo in certificiranje vsaj enkrat letno izvede kontrolo. Če pri vseh postopkih kmetije dosledno izvajajo vse predpise, ki urejajo ekološko kmetovanje, jim organizacija za kontrolo in certificiranje vsako leto izda certifikat. Na njem je navedeno, kateri kmetijski pridelki oziroma živila s kmetije so ekološki. Kmetijski pridelki oziroma živila pridobijo status »ekološki« po izteku obdobja preusmeritve in šele takrat lahko kmetije svoje pridelke tržijo kot ekološke.

Živila višje kakovosti

Živila, pridelana po principih ekološkega kmetijstva, spadajo med živila višje kakovosti. Zanje ne garantirajo le pridelovalci, ampak z nadzorom tudi organizacije za kontrolno in certificiranje, ki nadzorujejo potek dela na kmetiji. Potrošniki so za taka živila pripravljeni plačati več.

